

7 ONTGINNING EN BEWONING

Dit gebied wordt gekenmerkt door oorspronkelijk gemengde agrarische bedrijven (hofstedes) en is nog herkenbaar door de aanwezige lintbebouwing.

U wandelt op het Zeegsepad langs de Leutense Leigraaf, een oude grens tussen het Kleefse Huissen en het Gelderse Angeren. De Leigraaf voert regenwater en kwelwater af naar de Linge. Vanuit Kamervoort is er rechts een inrij in het komgebied, waar de Linge doorheen loopt.

Het Gendtse voetpad was een korte looproute tussen Huissen en Gendt en mogelijk ooit een kerkpad. De meeste kerkpaden leidden naar Hulhuizen (Gendt) en Huissen. In Hulhuizen en Huissen was (Kleefse) godsdienstvrijheid. De meeste mensen waren van oudsher katholiek en gingen in Hulhuizen en of Huissen naar de kerk.

De Kampsestraat was ooit een doodlopende veedrift om het vee in de zomer in het komgebied te laten grazen.

ZEEGSEPAD

Productie: Stichting Landschapsbeheer Gelderland met medewerking van Stichting Lingewaard Natuurlijk, Strijdbaar Angeren, de Historische Kringen Huissen en Angeren, Mea Vota

Bronnen: Geert Tijssen, Archief HKA, Archief Ben Otters, kaart van de Kleefse landmeter Jordan van der Waijhe uit 1632 en Gelders Archief, nr1551.C.F.Bendorp/J.Bulthuis

De totstandkoming van deze route is gefinancierd door gemeente Lingewaard en provincie Gelderland

PRAKTISCHE INFORMATIE

▶ STARTPUNT

Rustpunt op de Rijndijk, Angeren, ter hoogte van dijkopgang vanuit de Molenstraat.

▶ PARKEREN

Jan Joostenstraat, Angeren.

▶ BEREIKBAARHEID

Via Breng-lijn 33 naar bushalte Molenstraat, Angeren.

Via de Molenstraat gaat de route naar de dijk bij Angeren.

▶ HORECA

Cafeteria Braulio, Jan Joostenstraat 25 in Angeren.

▶ BEWEGWIJZERING

In eenrichting bewegwijzerd.

▶ BEZIENSWAARDIGHEDEN

Mea Vota, Boskoops Glorie 33 in Huissen.

Massagraf Huissen Oude Begraafplaats, De Doelenstraat in Huissen.

STEENOVEN- EN HOFSTEDEPAD 11_{KM}

In het Over-Betuwse landschap, door de Rijn gevormd, zijn vele herinneringen zichtbaar van de strijd om het bestaan, tegen natuurgeweld en vreemde heersers

Een gebied dat zich kenmerkt door landschappelijk contrast: de uiterwaarden met restanten van de baksteenfabricage en het binnendijks gebied met hofsteden.

1 TWEDE WERELDOORLOG

Een reeks kazematten tussen Angeren en Huissen vormde in 1940 de IJssellinie; bedoeld ter verdediging. Deze verdedigingslinie heeft de Duitsers echter amper kunnen afremmen.

Het begin van Operatie Market Garden op 17 September 1944, de Slag om Arnhem, trof ook Angeren en Huissen aanzienlijk. Op 5 oktober 1944 vond een bombardement plaats waarbij in Angeren 27 mensen omkwamen. Op het R.K. kerkhof zijn de slachtoffers begraven in een massagraf. Op 13 oktober werd alle bewoners van de Overbetuwe gedwongen te evacueren. Terugkeer vond pas plaats in juni 1945. De verwoestingen waren enorm.

Bezoek de massagraven in Angeren en Huissen en neem kennis van het evacuatiemonument bij het startpunt.

2 STRANGENGEBIED EN BAKSTEENPRODUCTIE

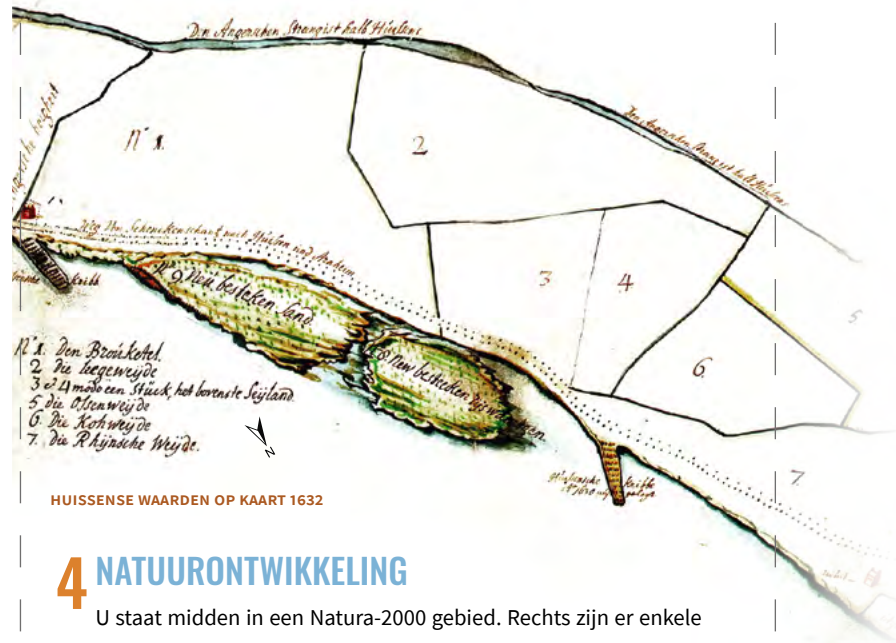
De Angerensche Strang was de hoofdstroom van de Rijn in de 13e/14e eeuw. In het gebied rechts van de strang waren er vanaf 1825 veldovens, daarna enkele ringovens en nu één geautomatiseerde tunneloven. Begin van de 20e eeuw was dit de belangrijkste industriële activiteit. Je werkte toen in de landbouw of op de steenfabriek. Voor de baksteenproductie is er veel klei in de polder gewonnen. Noordelijk van de T-splitsing markeren de rijen wilgen en knotwilgen diverse restgeulen van de Rijn uit de 16e, 17e en 18e eeuw.

BAKSTEENINDUSTRIE, JAREN '50/'60 VORIGE EEUW

3 GRENSGEBIED DOOR DE EEUWEN HEEN

Eeuwenlang was het hier een grensgebied. In de Romeinse tijd liep hier ergens de grens, de Limes. In de vroege middeleeuwen liep hier de grens tussen de Franken en de Saksen. In de 14e eeuw hoorde Angeren bij het hertogdom Gelre en Huissen bij het hertogdom Kleve. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568–1648) was deze grens een verdedigingslinie van Maurits. De vroegste bebouwing van de Brouwketel was een redoute (wachttoren met commandopost). De weg voorlangs de boerderij is een eeuwenoud voetpad uit die tijd, tussen Huissen en vestingdorp Schenkenschans (nabij Kleve). De Brouwketel is nu een landgoed in ontwikkeling.

HUISENSE WAARDEN OP KAART 1632

4 NATUURONTWIKKELING

U staat midden in een Natura-2000 gebied. Rechts zijn er enkele oude klei- en zandwinningsgaten. Links van u ligt een oude mengput van de steenfabriek waarin de klei werd gemengd tot de juiste grondstof voor de baksteen. Ook ligt er de oude restgeul van de Angerensche Strang.

De spontane begroeiing bestaat uit zachthoutoibos zoals wilg die geleidelijk wordt verdrongen door jonge hardhoutbomen zoals eiken, essen en esdoorns.

5 STRIJD TEGEN HET WATER

Hier passeert u meerdere kolken, die een blijvend gevolg zijn van dijkdoorbraken in de 17e en 18e eeuw. De dijk kruist een oude meander van de Rijn. Veel zand in de ondergrond maakt de dijk kwetsbaar omdat kwelwater de fundering ondermijnt. In 1995 was het peil in de Rijn langdurig dermate hoog dat de dijk leek te gaan bezwijken. De Over-Betuwe hoefde net niet te evacueren. Noodversterkingen werden aangebracht; nadien werd een dijkverzwaring uitgevoerd.

We komen in het Slingerbos; een oorspronkelijk moerasachtig gebied dat pas een eeuw geleden in cultuur werd gebracht en nu als parkje fungeert.

DRUIVENTEELT IN KAS, JAREN '70 VORIGE EEUW

6 LAND- EN TUINBOUW

We passeren Huissen-Zand via het Zandsevoetpad en de Geer; een gebied met van oudsher afwisselend fruitteelt, akkerbouw en veehouderij. In het verleden (1660-1870) zelfs tabaksteelt.

Vanaf het einde van de 19e eeuw nam de tuinbouw toe. Om de grote gezinnen op de kleine agrarische bedrijven te kunnen voeden, kwam het accent op intensieve groenteteelt te liggen.

Deze kleine gemengde agrarische bedrijven worden ook wel hofsteden genoemd.

In het begin van de 20e eeuw was er ook druiventeelt in kassen en later tomaten, komkommers en snijbloemen. Een bezoek aan tuinbouwmuseum Mea Vota in Huissen is aan te raden.

STEENOVEN- EN HOFSTEDEPAD 11 KM

● ● ● ● ● ● Steenoven- en Hofstedepad

